

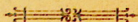

Գ Ա Ի Ա Թ

ՄԸ

Թ Է Յ

Կ Ա Տ Ա Կ Ե Ր Գ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Մ Է Կ Ա Ր Ա Ր

Հ ա յ ա ց ու ց

Մ Ի Հ Ր Դ Ա Տ Մ. Հ Ա Յ Կ Ա Ջ Ն

Գերասան եւ Յաւարար

Հրատարակիչ՝ ՅԱԿՈԲ ԱՔԻԱՀԱՄԵԱՆ

Պատրւ Ալի, Բէճի ԷՃ. Խան

Ե. Պ Ո Ւ Թ Մ

Տպար. «ԹԷԱԶԻԼԱԹ»

1 9 3 0

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

	Ղրց.
Ակնցի Հաճի Աղան	Թ. Թ. Ամիրենց 40
Արշին Մալ Ալան	15
» » » Հայաստան Թուրքերէն	25
Անուշ	25
Անձնուէր Ընկերը	50
Լէպլէպլիճի	30
Շատախօս Սափրիչը	15
Ասիացի Սափրիչը	Թ Պապէսեան 10
Ամերիկահայ Փեսացուն կամ Տայը Կարապետ	25
Բարեկենդանի Անկուտիները	15
Դղումի Վաճառականը	15
Երանոս Աղբար	Տ. Փափաղեան 25
Երկու Խուլեր	Մօլիէր 15
Թիք Թաք	10
Կրլ Սքառութ կամ Մատս Մէջն է	Ե. Թօլեան 50
Մարիամ Մաղթաղենացի	Լ. Ծիծաղ 50
Սատանայ	10
Սիքլօք	10
Գողը	Տ. Միրքօ 15
Հնարամիտ Վարձակայր	10
48 Օխանոց գլխու փորձանքը	20
Վիրի ճաշարանին սպասաւորը	15
Գործարանին Երկրաչափը	15
Թ. ԱՅՐԱՀԱՄԵԱՆ Գրատունը կը հայթայթէ Դըպ- րոցական, Վիպական, Թատերական, Պատմական, Բա- նաստեղծական ամէն տեսակ Հայերէն գիրքեր և այլն, և այլն:	

Հասցէ՝

ՅԱԿՈԲ ԱՐԱՀԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Պապը Ալի, Բէշիտ էֆ. խան

ԳԻՆ 15 ՂՐՇ

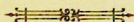
8-7

9

ԳԱԻԱԹ

ՄԸ

ԹԷՅ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ՄԷԿ ԱՐԱՐ

Հ ա յ ա ց ու ց

Մ Ի Հ Ր Գ Ս Ց Մ. Հ Ա Յ Կ Ա Ջ Ն

Գերասան եւ Յուշարար

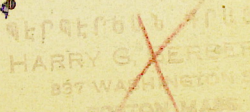
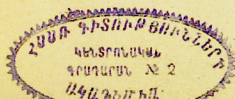
Հրատարակիչ՝ ՅԱԿՈԲ ԱՐԲԱՀԱՄԵԱՆ

Պատր Եղի, Բեօիս էՃ. խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպար. «ԹԻՍՆԻԼԱԹ»

1924

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

Գօնք Արման.

Գօնքես Գարօլին.

Էթիկն լրագրավանսառ.

Յրէսկրիք ծառայ

ԱՐԱՐ Ա.

(Կահաւաւորուած սրահ մը, խորը մեզսեղը դուռ մը, սրահին երկու կողմը մէյ մէկ սենեակ փոքրնքի դըրուած (ֆանաբէ) արձուներ եւ այլն...)

ՏԵՍԻԼ Ա.

Ֆրէտէրիք, (առանձին) լրագիր կարգալու զբաղած.

ՖրէՏ.— (զանգակի ձայն) էօֆ. այստեղ ալ վայրկեան մը հանդիստ չեն թողուր քեզ. արդեօք ո՞վ է եկողը. (պատուհանէն նայելով) Օ:... միւսիւ Գօնա թը և գօնթէսը ճաշերնին ըրին, պտոյտ մը ընենք ըսելով դացին, հիմա ալ վերադարձան. ասանկ չպիտի ըլլայ. երթալու խոհանոցը կարգալու է լրագիրը, (կ'երթայ):

ՏԵՍԻԼ Բ.

ԱՐՄԱՆ, ԳԱՐՕԼԻՆ.

ԱՐՄ.— (թել թելի մտնելով) Վերջապէս տիկին աղքատաց ի նպաստ տրուելիք այս տարահանդէսին հրաւերը չէի կրնար մերժել:

ԳԱՐՕԼ.— Այսպիսի բարենպաստակ գործէ մը ետ մնալնիդ չեմ փափաքիր:

ԱՐՄ.— Բայց, միասին չի գալնուդ պատճառը չեմ կարող հասկնալ:

ԳԱՐՕԼ.— (Ինքն իրեն) Կ'երեւայ թէ. մինակ երթալ կը փափաքի:

ԱՐՄ.— Ինչո՞ւ լռեցիր:

ԳԱՐՕ.— Մինակ երթալ կ'ուզէք, որպէսզի զեղեցիկ կանանց հետ, վալս, գաութիլ և այլն պարէք:

ԱՐՄ.— Նախանձոտ քեզի:

ԳԱՐ.— Ե՞ս նախանձոտ ըլլամ, քաւ լիցի. մեր ամուսնութեան առաջին օրը միթէ իրարու չի խոստացանք չի նախանձելու համար, չեմ նախանձիր, պարահանդէս գացէք, պարեցէք զուարճացէք, բայց և այնպէս Ձեր սիրոյն արժանի ամուսին մը ունենալ նիդ մտքէ մի հանէք:

ԱՐՄ.— (ձեռքը բռնելով) ուրեմն, ցաւսութիւն իմ հաւատարիմ ընկերուհիս.

ԳԱՐՕ.— (ձեռքը չի ձգելով) երթաք բարով անձնուէր ընկերս:

ԱՐՄ.— Ուրիշ ըսելիք մը ունիք...

ԳԱՐ.— Ո՛չ...

ԱՐՄ.— Այիւս պէտք է մեկնիմ. բայց դուք մինակ մնալով պիտի նեղանաք.

ԳԱՐ.— Մինչև Ձեր վերադարձը ստիպեալ եմ անքուն մնալ և սպասել:

ԱՐՄ.— Ձեռքերս կապուած ինչպէս կ'ընամ երթալ:

ԳԱՐ.— Ա՛յ... ձեռքերդ. (ձգելով) ահաւասիկ ազատեցաք, հիմա կարող ես ազատ ես երթալ...

ԱՐՄ.— Մնաք բարով, սիրելիս (կամաց կամաց կ'երթայ)

ԳԱՐ.— Վերջապէս կ'երթաք...

ԱՐՄ.— (կենալով) երթալս չէք ուզեր.

ԳԱՐ.— Նախանձիլ կ'սկսիմ կոր...

ԱՐՄ.— Է՛յ... վերջապէս...

ԳԱՐ. — Վերջապէս կը խոստովանիմ թէ նախանձ
ձոտ եմ, գացէք սիրելիս գացէք.

ԱՐՄ. — Դարձեալ մնաք բարով.

ԳԱՐ. — Ժամը քանիին պիտի վերադառնաք.

ԱՐՄ. — Պարահանդէսին վերջանալուն:

ԳԱՐ. — Ես ալ մինչեւ առաւօտ պիտի ստիպուիմ
սպասել:

ԱՐՄ. — Ո՛չ... կէս գիշերին կուգամ:

ԳԱՐ. — Ժամը 12ին...

ԱՐՄ. — (Ժամացոյցը նայելով) Հիմա ժամը ինն
է. ըսելէ երեք ժամէն կը վերադառնամ.

ԳԱՐ. — Շատ աղէկ:

ԱՐՄ. — Մնաք բարով իմ ամէնահաւատարիմ ըն-
կերուհիս.

ԳԱՐ. — Երթաք բարով նախանձոտ ամուսինս:

ԱՐՄ. — (Ինքնիշխան) Վերջապէս երթալս չուզեր
կոր. շուտ մը վերադառնալու է: (Կերթալ):

ՏԵՍԻՆ Գ.

ԳԱՐՕԼԻՆ (առանձին). (վերջը) ՖԻՏՏԷՐԻՔ

ԳԱՐ. — Գնաց. հոս զիս մինտի ձգեց... ինծի միա-
սին չի տանիլը իր նախանձէն առաջ կ'ուզայ, իմ ու-
րիշի մը հետ պարելս չուզելուն համար է, անանկ է
եա, բնաւ երբեք ուրիշ պատճառ մը չիկայ. նախան-
ձոտ է', պատգամ, նախանձոտ. իբր թէ իմ նախան-
ձոտ ըլլալս պիտի բռնէ. ես ալ անկէ առաջ վարպե-
տութիւն մը մտածեմ թող ան ալ տեսնայ. կեցիր սի-
րելի ամուսինս կեցիր միւսիւ դոնթ. ես ալ քեզի ա-
նանկ խաղ մը խաղամ որ դուն ալ տեսիր, պզտիկ
խաղ մը, անանկ որ տեսնելու ըլլայ նէ, բարկութե-
նէն կատղի, քիչ մը սենեակս քաշուիմ և հնարք մը

խորհիմ, արդեօք որչափ թօնաֆ բան պիտի լըլայ...
ծառան կանչեմ... Ֆրէտէրիք, Ֆրէտէրիք.

ՏԵՍԻԼ Դ.

ԳԱՐՕԼԻՆ, ՖՐԷՏԷՐԻՔ.

ՖՐԷՏ.— (մտնելով) մատամ գօնթէս:

ԳԱՐ.— Միւսիւ գօնթին դալը ինծի իմացնելու համար սենեակիս դռնը երեք անգամ զարկ. այս տեղերն ալ քիչ մը ժողովէ մաքրէ... (կ'երթայ)

ՖՐԷՏ.— Գօնթին դալը, գօնթէսին իմացնել դիւրին, դիւրին ամա. իմանանք նէ. հապա չիմանանք նէ, աս քեզի յանդիմանութիւն մը, ճարը չիկայ քնանալ չ'ըլլար, բայց սա չի հասկցայ որ ինչու համար մեր միւսին մինակը պարահանդէս զնաց արդեօք մէջերնուն սև կառու անցաւ է'... ինչուս պէտք, ես իմ գործիս նայիմ. երթամ առաւօտեան թէյի ամանները. մաքրեմ պատրաստեմ, (կ'երթայ)

ՏԵՍԻԼ Ե.

ԷԹԻԷՆ (առանձին)

ԷԹԻԷՆ.— (ձեռքը լրագիրներ ներս կը մտնէ) կառք հոտելիս գիտեմ կոր. Հոս գալս ալ կը հասկնամ, բայց ինչու համար զիս հոս բերին, ահա', այն ապուշ մարդը. (ներիժը) ի՞նչ ըսելով զիս հոս բերաւ ես հոս ի՞չ գործ ունիմ. հա', երթալու հարցնեմ թէ... աղէկ ամա մարդը ո՞ւր գտնելու է. զարմանային սա է թէ հոստեղ մարդ մարդասանք. չիկայ. միշտ ընող կատու մը մինչեւ իսկ չիկայ... արդեօք անմարդաբնակ է... հա' կեցիր սրտեղ դուռ մը կայ (խառնելով) ա՛յ, գոց է... Աստուած տար տէ սխալ դուռ

զարկած չըլլայինք. (անդիի կողմը երթալով առ քեզի
դուռ մը տահա... (կը բացուի) օ՛ հօ՛... ամմա տա
երկար սալօն հա, սըվոր մինչեւ անդիի ծայրը երթամ
կարելի է մէկը գէժս կ'ելլէ տէ փողոցին դրան ո՛ւր
ըլլալը կը հասկնամ դուրս կ'ելլեմ տէ լրագիրներս կը
ծախեմ, հէլէ երթանք նայինք, տահա հիչ (սիՖսան)
չենք բրած կ'երթայ:

ՏԵՍԻԼ Զ.

ՖՐԷՏԷՐԻՔ (առանձին)

ՖրէՏ.— (մտնելով) ա՛յս ինչ է, մարդ չիկայ,
հոս ոտքի ծայն լսեցի, խոհանոցին դուռը խառնշուռ-
կողը ո՛վ էր հապա... արդեօք միւսիւ գօնթըն էր՞
(պատուհան կը վազէ) ա՛ն ինչ է. ահա՛ միւսիւ գօն-
թը եկեր է. երթամ դուռը դարնեմ (կ'երթայ երեք անգամ
կը զարնէ) հէլէ ժամանակին լուր տուինք (կ'երթայ)

ՏԵՍԻԼ Է.

ԱՐՄԱՆ (առանձին)

ԱՐՄ.— Վերջապէս չը դիմանալով եկայ. չեմ գի-
տեր թէ անշնորհք կառապանս որ սատանին ծակը
մտեր էր, չի կրցի հասկնալ, ըսած էի որ կառքին
դուռը բաց ձգէ որպէսզի կառք մտնելուս պէս սրար-
չաւ ճամբու հանես ձիերը... սա լեզու չի գիտցող
խօսք չի հասկցող. հէրիֆը վաղ առաւօտ ճամբեմ տէ
թող ան ալ երթայ տէ սովրի. ես ալ ձեռքէն ազա-
տիմ: Զավալը մեր տիկինը սպասելով սիրտը միայ-
նակ նեղացած և դուցած պառկած է, հիմա ինծի դէմ
վշտացած է. անոր սիրտը շինելու համար մէկ ճար
մը կայ. պարտէզ կ'իջնեմ իր պատուհանին տակը իւր
սիրած երգերէն կտոր մը կ'երգեմ լսելուն պէս չի դի-
մանար և պարտէզ կ'իջնէ և քովս կուգայ, ես ալ

շնորհակալութիւնս յայտնելով ներողութիւն կը խընդ-
րեմ, ու այսպէսով կը հաշտուիք կը լմննայ կ'երթայ
(կ'երթայ եւ ներսէն կ'երգէ):

ՏԵՍԻԼ Ը.

ԳԱՐՕԼԻՆ. (վերջը) Էթիէն.

ԴԱՐՕԼ.— Երգողը կարծեմ թէ ամուսինս է,
(պատահանէն նայի) անաւասիկ կառքը. ի՞նչ շուտ վե-
րադարձաւ. ի՞նչ գործ ունի պարտէզը.

Էթիէն.— (մտնելով ինքնիշխան) սա փողոցին դուռը
մէջ մը գտնեմ, անմիջապէս (զամբիւնօգ) որ կողմը եր-
թալու ըլլամ այս սալօնը կ'ելլեմ կոր, ա՛յ... տիկին
մը, փառք քեզ Աստուած. փառք քեզ տէր... հէլէ
մէկը դէմերնիս ելաւ. ես ըսես նէ վարձու տուն կը
կարծէի կոր, արդեօք փողոցին դռան որ կողմը ըլլա-
հարցնեմ, մի՞... կը հարցնեմ եա՛... ան է՛ ամմա,
դուն այս տան մէջ ի՞նչ գործ ունիս ըսելու ըլլայ նէ
ի՞նչ պատասխան տալու է.

ԳԱՐ.— (դառնալով) ականջիս ձայն մը եկաւ
(տեսնելով) ա՛յ... այս ով է, օգնութեան հասէք. օգ-
նութեան. (աջէն ձախ ձախէն աջ կը վազէ).

Էթի.— Աման տիկին. կը բաւէ.

ԳԱՐ.— Գող կայ, գող կայ. հասէք օգնութեան.

Էթի.— Ո՛հ, ո՛հ մատմաղէլ գող չիկայ ես գող չեմ:

ԳԱՐ.— Հապա դուք ո՞վ էք, ինչ կ'ուզէք.

Էթի.— Ծանրմ մի պօռար, ես, ես, բան մը չեմ
ուզեր, բայց...

ԳԱՐ.— Բայց, ի՞նչ զրուցէ՛... .

Էթի.— Մի պօռար, մի նեղուիր. սիրտդ հան-
գիստ բռնէ որպէսզի հասկցնեմ:

ԳԱՐ.— Շատ աղէկ, զուրցէ տեսնենք դու ո՞վ ես
պատասխան տուր.

Էթի. Ձեմ գիտեր որ փողոցին որ անկիւնէն կ'անցնէի, մեծկակ տան մը վարի յարկը գտնուող սալօնը, կնիկ էրիկմարդ շատ մը անձինք տեսայ որ իւրարու փաթթուած խենդ ու խելառ ցատկելով կը դառնային, հասկցայ որ պարահանդէս էր.

ԳԱՐ.— Շատ տղէկ, է՛յ վերջը.

Էթի.— Վերջը մի՞ (իճճիւրեճ) սա աղտոտ գուլպան խելքս գլխէս թոցուց.

ԳԱՐ.— Վերջը ի՞նչ եղաւ.

Էթի.— Ճամբաս շարունակել սկսայ բայց աչքիս անանկ բան մը զարկաւ որ, կեցած տեղս քամուկցայ մնացի:

ԳԱՐ.— Տեսածդ ի՞նչ էր.

Էթի.— Պատուական փայլուն կառք մը, լապտերները վառուած, կառապանն ալ մտրակը ձեռքը տաած ճամբայ ելլելու պատրաստ, ինքնիրենս ըսի, երանի թէ սա կառքին մէջ նստող մարդուն պէս երջանիկ ըլլայի, այս խորհրդածութիւնը բնելով կառքին կողմնակի բաց եզոզ դուռնէն ներս մտնելով անդիէն դուրս ելնելու փափաք մը ունեցայ. մէկ, երկու, երեք հօփալա ինքզինքս կառքէն ներս գտայ, բայց և այնպէս անդիիի դուռն ալ դոց գտնելուս մտած ծակէս դուրս ելնել ուզեցի, մէյ մըն ալ ինչ տեսնեմ, կառապանը ձեռքը երկնցնելով դուռը գոցելով, ձեռքի մտրակը չրաք չրաք, շառաջեցնելով, հաբ հաբ, ըսելով, ձիերը սկսան սրաբշաւ վազել. ես ալ կառքին մէջ ոտքի վրայ մնացի. կառքը ըսես նէ թընկերը մընկերը գլտորելով կ'երթար ես ալ կառքին մէջ զանկերը զանկերը կը դողայի կառքին այն կըռ...ռ...ռ... հանած ձայնէն, կարծես թէ երկինք կ'որոտայ, ամպերը կը փայտակեն, երկնքի կամարը գլխուս կը փլի կորտէ ես ալ տակը, պիտի էզմուլիմ, վախէս երկու փարաի խելքս պիտի թոցնէի, կառապանին պոռացի. մի կենար

մի երթար, մի քչեր ձիերը... մարդը չի լսեր...

ԳԱՐ.— Ոտքի վրայ մնալուդ և չի նստելուդ պատճառը ի՞նչ էր.

ԷԹԻ.— Մեր դերձակը բանթալօնըսնեղ ձեւելուն պատռւէն կը վախնայի բայց վերջապէս համբերուած իւնս հատաւ կառապանին կը պօռամ, մի քչեր կեցիր, մի երթար. գործ չունիս նէ պօռաս, կանչէ, ալ ուժերս սպառեցան. կառքին ապակիներուն զարնել սկսայ, կառապանը ըսես նէ իմ չհասկցած մէկ լեզուովս կը սրտասխանէ, վատի կօմանէր այքօն շուտի հօրս, ըսելով, ալ աւելի ձիերը մտրակել սկսաւ, ալ փետրաւոր թռչուններու պէս սուրալ սկսանք, է՛յ, ալ բարկութենէս մազերս տնկուեցան, գլուխս ուռեցաւ աչքերս խաւարեցան, ան դուրսէն, ես ներսէն, ես անոր անառակ, սրիկայ, ապուշ, քու հէփ հէփդ ալ դուն ալ քէտնին տակը անցնիս, մանդը, այտօթայ կօն մէրի, տիք տիք կօնհէյն, պէ մարդ կառքը կեցուր, կօնթ հէյ. արնէյն պա վատի կօնթ կիզմէթ, ալ լմնեցայ քիչ մնաց պիտի նստէի, մէյ մըն ալ բանթալօնիս նեղ ըլլալը միտքս ինկաւ, մարդը դուրսէն դարձաւ, Շիւսպիք հալուղ, է՛յ, քում թում», է՛յ ալ ծունկերս կթոտեցան (carrusaf) նստեցայ, մէյ մըն ալ ճառթ բանթալօնիս ծունկը չի պատռի մի... Հիմա ալ ուր ուղես նէ տար ըսի.

ԳԱՐ.— Է՛յ վերջը ի՞նչ եղաւ.

ԷԹԻ.— Մէյ մալ պարտէղէ մը անցնելով դռան մը առջին կեցանք. կառապանը տեղէն ցատկելով վընաց կորսուեցաւ. դռնապանը կառքին դուռը բանթալով, պարահանդէսէն այս քօսթիւմով վերադարձանք. ինչ որ է հրամմեցէք ըսելով թեւս մտաւ, սանդուխէ մը ինծի ներս հրեց. դուռները գոցեց գնաց. չորս կողմս նայեցայ բայց մութ ըլլալուն բան մը չի տեսայ, ուր գտնուիլս հասկնալու համար սանդուխներէն

վեր բարձրացայ մէկ քանի դուռներէ անցայ մէկ քանի սանդուխներէ իջայ ելայ, իջայ. վերջապէս փողոց ելնելու տեղ չը գտնելով, անտառին մէջ ճամբան մուտքող անկուտի ճամբորդի նման. շուարեցայ մնացի, հիմա դուք խօսեցէք տիկին. յանցանք մը ունիմ ես, գող չըլլալուս վստահ ըլլալու համար ամէն կողմս կրնաք աչքէ անցնել. (գրպանները դարձնէ) ահա՛ գրպաններուս ծակ ըլլալն ալ անկուտի ութ կանս նշան է:

ԳԱՐ.— Խօսքերնիդ ալ ձեզի պէս թօհաֆ է.

ԷԹԻ.— Թօհա՛ֆ, է՛հ, քիչ մը, (իցֆիքեց) կարծեմ թէ հոս մնալուս դո՛ւ պիտի մնամ.

ԳԱՐ.— Պարոն, մինչեւ այս տարիքը գալերնիդ ու է մէկը սիրեցիք... բայց չէք լսեր, սիրելի միւս սիւ գօնթ.

ԷԹԻ.— Միւսիւ գօնթը ո՞վ է, հոս ինձմէ զատ մէկը չկայ.

ԳԱՐ.— Աղէկ ա, ես ալ ձեզի կը զրուցեմ կոր.

ԷԹԻ.— Ինծի՞... աման ի՞նչ ըսիք,

ԳԱՐ.— Այսինքն, աղջիկ մը, օրիորդ մը սիրեցիք.

ԷԹԻ.— (իցֆիքեց) Ի՞նչ ըսեմ արդեօք, (բարձր այո՛, ո՛չ ո՛չ, պիտի ըսէի շուարեցայ, ո՛չ. տիկին. ոչ:

ԳԱՐ.— Սիրտերնիդ զրաւող աղջիկ մը գտնել չէք ուզեր.

ԷԹԻ.— Ո՛չ, տիկին ոչ.

ԳԱՐ.— Կարծեմ միտքս չի հասկցաք:

ԷԹԻ.— Այո, ո՛չ չի հասկցայ ո՛չ, հասկցայ, հասկցայ.

ԳԱՐ.— Հասկցաք, բայց պատասխան տալ չէք ուզեր, այնպէս չէ:

ԷԹԻ.— Ո՛չ, տիկին, ո՛չ:

ԳԱՐ.— Օ՛ր պարոն.

ԷԹԻ.— Տիկին.

ԳԱՐ. — Խեղճդ զլուսդ ժողովէ և զիս մտիկ ըրէ ։
Էթի. — Ի՞նչպէս որ կ'ուզէք, տիկինն յրամայե-

ցէք ։

ԳԱՐ. — (Ինքնիշխան) դէ՛, չէ՛. սա ապուշը դործիս
սիրտի դայ (բարձր) նստեցէք պարոն ։

Էթի. — Նստիմ մի ։

ԳԱՐ. — Այո՛, ։

Էթի. — (Ինքնիշխան) այնպէս կ'երևայ թէ աչքը
մտանք ։

ԳԱՐ. — Մօտեցէք, մօտս եկէք ։

Էթի. — Մօտենամ մի ։

ԳԱՐ. — Մօտեցիր, մօտեցիր, ինչու կը վախնաս
առաջ չի դաք ։

Էթի. — (Ետ ետ երթալով) շատ աղէկ ։

ԳԱՐ. — Այն կողմը չէ, այս կողմ, իմ կողմս,
ինծի մօտեցիր ։

Էթի. — Ձեր մօտը, շատ աղէկ, (երթալով) այս-
տեղ, ձեր մօտը ։ (աքողը առնելով անոր մօտը կ'երթայ ։

ԳԱՐ. — (Երեւով) Է՛յ, քիթս պիտի մտնես... Ի՞ն-
չա ինձ մտիկ ըրէ, ես ծառայ մը ունիմ որ զիս շատ
կը սիրէ ես ալ ան կը սիրեմ ։

Էթի. — Ծառանիդ մի՞... ։

ԳԱՐ. — Ես հարուստ մարդ չեմ փնտոհր, միայն
թէ ինծի հաւատարիմ և սիրոյս արժանի մէկը ըլլայ,
հասկցա՞ր ։

Էթի. — Այո՛, (ինքնիշխան) չհակցայ ։

ԳԱՐ. — Հիմա եթէ հոս գալու ըլլայ, այս կրակը
որ սիրտս կ'այրէ, մարեւու մէկ ճարը կը խորհիմ ։

Էթի. — Սիրտերնիդ կ'այրի՞. եթէ կրակ ունիք,
սառած ջուր խմեցէք ։

ԳԱՐ. — Անանկը չէ ։

Էթի. — Աւելի աղէկը կ'ուզէք, պաղ ջուրի պահ-
եօ ըրէք, տուչ ըրէք տուչ ։

ԳԱՐ. — Ի՞նչեք կը զուրցէք ։

Էթի.— Եւ կամ բժիշկին յանձնարարութեան համաձայն, (սեմիր հիմնիով լեմօնաք խմեցեք). ամփոջապէս կը բուժուիք:

ԳԱՐ.— Ինծի մտիկ ըրէ:

Էթի.— Մտիկ ընեմ տիկին... Օ՛հ օրիորդ.

ԳԱՐ.— Ի՞նչ որ հրամայեմ, եթէ հնազանդիս, քեզ պիտի սիրեմ.

Էթի.— Աման տիկին, ի՞նչեք կը զրուցէք կոր.

ԳԱՐ.— (զանգակը կը զարնէ ծառան կը մտնէ) պարոնին գաւաթ մը թէյ:

ՅԻԷՏ.— Գլխուս վրայ տիկին դոնթէս. (ինքնիւրեքն) այս ո՞վ է, ինչպէս պարոն է, կապիկի կը նմանի: (կ'երթայ)

Էթի.— (ետեւն քանի մը քայլ առնելով) քիչ մըն ալ բէքսիմէթ բեր:

ԳԱՐ.— Հիմա եկուր, սա ձեռքս համբուրէ...

Էթի.— Ա՞յը, թէ ձախը...

ԳԱՐ.— Որը որ կ'ուզես:

Էթի.— Ես երկուքն ալ կը համբուրեմ (իր ձեռքերը կը պագնէ)

ԳԱՐ.— Չէ ճանըմ, քու ձեռքերդ չէ...

Էթի.— Հասկա որո՞ւն ձեռքերը.

ԳԱՐ.— Իմ ձեռքերս...

Էթի.— Ձեր ձեռքերը մի, (ինքնիւրեքն) արդեօք իրաւ է: Մօտենանք, (բարձր) տիկին կը խնդրեմ, ինչ ձի հետ կատակ կ'ընէք:

ԳԱՐ.— Ձեռքս եթէ չի համբուրես, քեզ կը վռնտեմ:

Էթի.— Ա՛, աման համբուրեմ, համբուրեմ. (բերանը սրբելով կը մօտենայ)

ԳԱՐ.— (ոտքը գետնի վրայ դնելով) շուտ, քեզի կ'ընեմ, չի համբուրես: Հիմա թէ ձեռք կ'ուտես եւ թէ քեզ կը վռնտեմ.

Էթի.— Համբուրքեմ տիկին համբուրքեմ. (կը պաֆցե)
բամպակի նման ձեռներ. թէ թօմպուլիկ և թէ
թօնթօշիկ:

ՏԵՍԻԼ Թ.

ՆՈՅՆՔ ԵՒ ԱՐՄԱՆ

ԱՐՄ.— Արդեօք. ձայնս չը լսեց. (սեսցելով) աս
ի՛նչ է, այս ո՞վ է...

ԳԱՐ.— (չըսեսցել կը ձեւացցե) հա՛... ահաւասիկ
ամուսինս:

Էթի.— Անդամ մըն ալ կարմիր այտերնս...

ԳԱՐ.— Ո՛չ, ո՛չ, մինչեւ հոն ելնելու չեմ արտօ-
ներ...

Էթի.— Մի վշտանաք. ես դարձեալ ձեռքերնիդ
կը համբուրքեմ (կը համբուրե)

ԱՐՄ.— (իմացիւրեց) հիմա խելքս պիտի թոցու-
նեմ, (բարձր եւ բարկոս) ի՛նչ է այս տիկին...

ԳԱՐ.— Վա՛յ, դուք էք միւսիւ գօնթ. (խնդա-
լով) կօշկակարս է, ոտքիս չափը պիտի առնէ ատոր
համար (ամուսնոյն քովը երթալով) կը նախանձիք կոր:

ԱՐՄ.— Ո՛չ, բայց այս սրիկան ապուշը...

Էթի.— Ինչպէս, ինչպէ՛ս կարծեմ թէ այս մար-
դը զիս կ'անպատուէ կոր...

ԳԱՐ.— Դուն լուէ...

Էթի.— Ի՞նչու համար լուեմ, ասանկ տխմար մէ-
կուն այսպէս պատիւներ ընել միթէ կը վայլէ. դարկ
կից մը կ'անակին նետէ դուռնէն դուրս:

ԳԱՐ.— Լռէ՛ ըսինք ա՛...

ԱՐՄ.— Տիկին, ինքզինքնիդ ի՞նչպէս պիտի ար-
դարացնէք:

ԳԱՐ.— Սիրելիս ի՞նչ ընեմ. ինձի մինակ ձգելով
երթալնուդ համար, ինձի ժամանց մը ընելու և զու:
արձանալով ժամանակս ահցնելու համար. այս միջո-

ցին զիմեցի: ձեզի տակէ աւելի պատասխան մը չեմ
կրնար տալ. (կ'երթայ)

ՏԵՍԻԼ Ժ.

ԷԹԻ.— Առիր մի՞ բայրթ, զիւթ... (կ'երթայ):

ԱՐՄ.— (օսի՜քն բռնելով) Քեզի սրիկայ քեզի,
պատիւս բարայի մը բրիր, միամիտ, անմեղ կին մը
գլխէ հանեցիր, հիմա քեզ մեռցնել իմ վզիս պարտքն է:

ԷԹԻ.— Գնա գործիդ պէ մարդ, գնա աչքիս մի
երեւար, գնա ուրիշ տեղ մը քեզի համար աղա մը
փնտռէ, ձեզի պէս վարնոց ծառաներ գործածելը խե-
ղացութիւն չէ ամա, ի՞նչ ըսեմ, ան տիկին գօնթէսին
որ ասանկ բաները չէ մտածած:

ԱՐՄ.— (իճճիւրեցն) ա՛յ, այս մարդը ապուշ կը
համանի (բարձր) ըսելէ դուք տիկինին սիրտը դաւա-
ցիք: Այնպէս է:

ԷԹԻ.— Ի՞նչ ըսել է, հարկաւ, այս օրուրնէ ըս-
կսեալ ես այս տանը տէրն եմ, այս տանը աղան եմ,
դուն ինչէնի ես հոս էշ մարդ:

ԱՐՄ.— (իճճիւրեցն) հասկցուեցաւ, մեր տիկինը
այս ապուշին միջոցաւ ինծի խաղ մը խաղալով յան-
ցանքս երեսիս զարկաւ, շատ աղէկ, դուն ալ կեցիր
տէ ես ալ քեզի խաղ մը խաղամ սովորիս:

ԷԹԻ.— (իճճիւրեցն) իրեն իրեն կը մուտայ կը կե-
նայ:

ԱՐՄ.— Պարոն, քանի որ տիկինը ձեզի ինձմէ
բարձր բռնած է, քիչ մը կեցիր քեզի ըսելիք ունիմ
(կ'երթայ):

ԷԹԻ.— Այս մարդը ի՞նչ կը մուտայ պէ, տիկին
գօնթէսը քեզի բարձր պիտի բռնէ և այլն...:

ԱՐՄ.— (երկու սուր բերելով) սա մէկ հատը դուն
առ տեսնենք, երկուքնէս մէկուն կեանքը մէջտեղէն
պէտք է վերնայ (մեկը գետիկ կը նետէ)

ԷԹԻ.— Քուկդ վերնայ էշ մարդ, Տիկին գօնթէսը

քեզ չը սիրեր տէ զիս կը սիրէ եղեր, գուշն անոր
(հեյֆին Եանիօրնես):

ԱՐՄ.— Շուտ ըրէ, առ սա սուրին մէկը ինք-
զինքդ պաշտպանէ:

Էթի.— Դուրս ել պէ մարդ, դուրս ել, հիմա ձեռ-
քէս փորձանք մը կ'եւլէ:

ԱՐՄ.— Առ սա սուրը, կ'ըսեմ քեզի, չէնէ ճիշդ
սրտիդ պիտի փակցնեմ:

Էթի.— (փախուստ տալով) կեցիր պէ մարդ կա-
մաց կամաց, աճապարելու ի՞նչ կայ, կեցիր նախ և
առաջ ձեզի բան մը հարցնեմ:

ԱՐՄ.— Շուտ ըրէ, դուրցէ:

Էթի.— Սանկ, այսինքն բան...

ԱՐՄ.— Ի՞նչը, ի՞նչ բան. ի՞նչ է ան:

Էթի.— Բան... այսինքն ըսել կ'ուզեմ թէ, ձեր
տանը փողոցին դուռը ո՞ր կողմն է:

ԱՐՄ.— Ըսել է պիտի փախչիք, կը վախնաք կոր:

Էթի.— Ո՛հ, ո՛հ, ի՞նչ բանէ վախնամ. (իմացիւն)
վախնալը մէկ կողմ մնայ, շան պէս կը դողամ կոր,
ա՛խ անգամ մը փողոց ելնեմ, ետիս չի նայելով
նապաստակի պէս պիտի փախչիմ:

ԱՐՄ.— Մի վախնար բարեկամս մի վախնար,
նպատակս քեզի մեռցնել չէ, զիտցած հղիւր որ ևս այս
տանը տէրն եմ, գօնթէսն ալ իմ տիկինս:

Էթի.— Իրաւ կ'ըսէք (իմացիւն) չէնէ ինծի կը
խաբէ կոր:

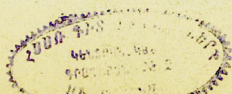
ՖրէՏ.— (մտնելով) միւսիւ գօնթ պարոնին թէյը:

Էթի.— Հա՛, բեր, բեր, որովհետեւ սիրտս կ'այ-
րի կոր, ամբողջ ջիւղերս թուշդ ելան:

ԱՐՄ.— Հիմա ժամանակը չէ Ֆրէտէրիք, ետ տար:

ՖրէՏ.— Շատ լաւ միւսիւ գօնթ, (կ'երթալ):

Էթի.— (իմացիւն) գօնթը ինքն է հղեր, մարդը
տունին տէրն է հղեր:

ԱՐՄ.— Քանի որ տիկինը ձեր միջոցաւ ինծի խաղ մը խաղաց ես ալ փոխադարձ ձեր միջոցաւ խաղ մը խաղալ կ'ուզեմ անոր։

Էթի.— Շատ աղէկ միւսիւ գօնթ, ինչպէս որ կ'ուզէք, (Ինքնիշխան) մենք ալ ըսես նէ էջը մէջը աղւոր մը քալեցինք մարդուն վրայ։

ԱՐՄ.— Հիմա ինծի մտիկ ըրէ, եթէ խօսքս մտիկ ընելու ըլլաս, ինծի հնազանդիս, քեզի հոս մեր սուրնը վար կը դնեմ. և մինչեւ վերջը հանգիստ կեանք մը կ'անցնես։

Էթի.— Այո՛, տիկինն ալ այդպէս զուրցեց։

ԱՐՄ.— Ի՞նչ զուրցեց։

Էթի.— Ինծի այս տանը մէջ ծառայութիւն մը պիտի տար։

ԱՐՄ.— Շատ աղէկ, շատ աղէկ, հիմա սա սուրը առ նայիմ։

Էթի.— Ի՞նչպէս, նորէն սուրը։

ԱՐՄ.— Առ կ'ըսեմ քեզի, մէկզմէկու զարնենք։

Էթի.— (առնելով) շատ աղէկ...

ԱՐՄ.— Սկսինք։

Էթի.— Ի՞նչ... այսպէս դէմ առ դէմ։

ԱՐՄ.— Այսինքն կատակ է ըրածս։

Էթի.— Գնա գործդ պէ մարդ ատիկա վայրենուծութիւն է. ես անանկ դէմ առ դէմ եղած կատակներէն չեմ ախորժիր։

ԱՐՄ.— Բա՛յց...

Էթի.— Բա՛յց, մայց չիկայ... կատակ է ըսելով անդիի աշխարհք դլտորելու ժամանակ չունիմ։

ԱՐՄ.— Անանկ է նէ պարտեղ երթանք, եթէ կը կասկածիս ինէ, սուրերուն երկուքն ալ դուն առ։

Էթի.— Է՛յ, վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ։

ԱՐՄ.— Դուն պարտեղը սուրերը իրար պիտի զարնես, տիկինն ալ սուրերուն ձայնը լսելով պիտի

կարծէ թէ, ես կը մենամարտիմ կոր, պիտի խաբուի:
Էթի.— Այդ է նէ', բան մը չէ, կ'ընդունիմ.
(սուրերը կ'առնէ)

ԱՐՄ.— Օ'ն, շուտ քրէ միասին եկուր (կ'երթան):

ՏԵՍԻԼ ԺԱ.

ԳԱՐՕԼԻՆ (միմակ)

ԳԱՐ.— (մտնելով) մարդ մարդասանք չիկայ, խեղճ
ապուշը արդեօք ո՛ւր տարաւ, ո՞վ գիտէ որչա՞փ բար-
կացած է: (սուրի ձայն) ա՛հ, այն ինչ ձայներ են,
(պատուհան կը վազէ) ա՛հ սուրի ձայներ, աման իրա-
րու կը զարնուին. իրարու հետ կը մենամարտին, ա՛հ
Աստուած իմ. կեցի՛ր, ան իմ ամուսինս է: Ա՛հ հիմա
կը մարիմ: (աթոռին վրայ կ'իյնայ կը մտի)

ՏԵՍԻԼ ԺԲ.

ԱՐՄԱՆ. ԷԹԻԷՆ. ԳԱՐՕԼԻՆ

ԱՐՄ.— (մտնելով) Աստուած տար տէ, սա կատա-
կին վերջը առանց փորձանքի անցնէինք.

Էթի.— (սուրերը իրար զարնելով ներս կը մտնէ)
քանի որ միւսիւ զօնթը այսպէս հրամայեց, պէտք է
հրամանը դործադրենք, թեւերս բրթաւ զարնուելով.
այս մարդը որ կողմ գնաց, մինչեւ երբ զարնելու է.
(թիկիներ տեսնելով) հասկցուեցաւ, աիկինը արթնցնե-
լու համար է կարծեմ... աւելի խիտ զարնելու է.
(իրար կը զարնէ ուժգին)

ԳԱՐ.— (խելքը գլուխը գալով) դուն ես ան-
գութ... ամուսինս մեռուցիր, ի՞նչ ըրիր, ոճրա-
գործ...

Էթի.— Ի՞նչ, ի՞նչ ըսիք. ես ոճրագործ ի՞նչեր
կ'ըսէ...

ԳԱՐ.— (օձիֆեց բռնելով շուտ ըսէ, ամուսինս
ո՛ւր է. ի՞նչ ըրիր, քեզմէ կը պահանջեմ...)

ԷԹԻ.— (լալով) ո՛չ, տիկին, ո՛չ, ես բան մը չը-
րի, ո՛ւր երթալը չեմ գիտեր, ո՛ւր գտնեմ.

ԱՐՄ.— (սեմեակիճ դուռը երեւցալով) Օ՛ տիկին
ի՞նչ է ան, ի՞նչ եղաւ, ի՞նչ ունիք...

ԳԱՐ.— Ա՛հ, դուք ի՞նչ էք, վիրաւորուած էք...

ԱՐՄ.— Ո՛չ, ի՞նչու համար վիրաւորուիմ...

ԳԱՐ.— Հապա որու հետ զարնուեցար.

ԷԹԻ.— Ես, չէի զարնուեր կոր տիկին.

ԳԱՐ.— Հապա, ի՞նչ կ'ընէիր, ես սուրերու
ձայն լսեցի...

ԷԹԻ.— Այո՛, աջ թևս, ձախ թևիս հետ. կը վիճէր.

ԳԱՐ.— Ես ալ կարծեցի թէ ամուսնոյս հետ կը
մենամարտէիք:

ԱՐՄ.— Սիրելիս... ձեր ինծի խաղացած խաղին
մէկ ուրիշ տեսակն ալ ես ձեզի խաղացի... ասոնց
երկուքն ալ կատակ, ես ձեզի միայնակ ձգել երթա-
լուս զղջացի, և ուրիշ անգամ ձեզի չը վշտացնելու
խօսք կուտամ գալով այս տղուն մեր հաշտուելուն
բուն պատճառը այս է. ատոր համար խօսք տուի մեր
տունը մնալու, ի՞նչ կ'ըսէք տիկին...

ԳԱՐ.— (խնդալով) ես ալ այդպէս խօստացայ...
ինծի նայէ լրագիր ծախելովք քանի՞ բարա կը շահիս
կոր... ամիսը քանի ֆրանք...

ԷԹԻ.— (իցցնիք) չառ թէ քիչ, զուրցեմ.
(բարձր) Է՛հ, սանկ 18 ֆրանքի չափ. (իցցնիք) քիչ
եղաւ (բարձր) 25. ա՛, ո՛չ, ո՛չ, սանկ յիսունի
մօտ... և այլն...

ԱՐՄ.— Ամիսը թէ, օրը...

ԷԹԻ.— (իցցնիք) օրը մի՞... այս մարդը ի՞նչ
կ'ըսէ...

ԳԱՐ.— Ամիսը, քեզի 200 ֆրանքով այս տանը մէջ ծառայութիւն մը տանք նէ գոհ կը մնաս,

ԱՐՄ.— Վերջը գործիդ հետեւիս և աւելի աչքդ բանալու ըլլաս 3-4-5 հարիւր ֆրանքի չափ կը բարձրանայ...

ԷԹԻ.— (Ինքնիշխան) է'... աս աղէկ, գործիս եկաւ ամիսը 3-4-5 հարիւր ֆրանք:

ՏԵՍԻԼ ԺԳ.

ՆՈՅՆՔ ԵՒ ՖՐԷՏԷՐԻՔ.

ՖՐԷՏ.— (թիւ ափսեով մտնել) պարոնին թէյը...

ԱՐՄ.— Դիչ մը կեցիր (Էթիշին) է'յ, ի՛նչպէս, պայմաններէս գոհ մնացիր...

ԷԹԻ.— Յետին ծայր գոհ մնացի, մեծապէս շնորհակալ եմ. (զլիարկը կը հանել ափսեի զարմելով գաւաթ եւայլն գետնի կը ձգել) Վա՛յ... (Ինքնիշխան) տեսար մի՞ հիմա կերած ապուրնիս. մէկ գաւաթ թէյով խայտառակ եղանք դնաց...

ԱՐՄ.— (ցած Գարօլին) քիչ մը սա ապուշին հետ կատակ ընենք. (բարձր) ինծի նայէ, աս տանը մէջ կոտորուածներուն հաշիւը ամսականէն վար կը զարնենք:

ԷԹԻ.— (Ինքնիշխան) աս հաշուով մեր ամսականը պիտի աւելնայ, (ծուկի զարկով բարձր) աման միւսի դօնթ, ծառայի մը առաջին յանցանքը ներքի կ'ըլլայ կարծեմ թէ, ուրիշ անգամներ աւելի աչքդ ցուցիւն ընել կը խոստանամ.

ԳԱՐ.— Շատ աղէկ, այս անգամ ներեցինք. ուրիշ անգամ ուշադրութիւն ըրէ հա՛...

ԱՐՄ.— այս ծառային հետ գնա պէտք եղածը անքեզի կը ցուցնէ... (Գարօլին եւ Արման կ'երթան)

ԷԹԻ.— է'հ, առջիս ինկիր նայինք:

ՖՐԷՏ.— Հրամանեցք պարոն, այս կողմէն...

Էթի.— Աղէկ ա՛, ինչ ըսելով մինչև կռնակս
մտած էիր...

ՖրէՏ.— Բայց դուք...

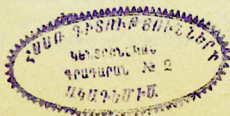
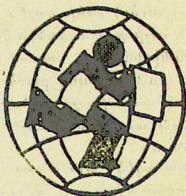
Էթի.— Բա՛յց մա՛յց չիկայ, ես ուսերուս վրայ
աչք չունիմ ես՝... ըսել է դուն ծառայելուն կերպը
չես գիտեր. սա ափսէն ինծի տուր տէ, տեսիր թէյը
ինչպէս միևսիւ գօնթին կը հրամցնեն (կ'առնե ափսեմ
եւ իբր քէ կը հրամցնե) հրամանցէք տէր իմ. (ափսեմ
ձեռքէն իյնալով) վա՛յ...

ՖրէՏ.— Հիմա աս եղաւ, դուն ասոր հաւնեցար...

Էթի.— Հասկցուեցաւ ես լրագիր ծախելէն զատ
և ոչ մէկ բանի օգտակար պիտի կրնամ ըլլալ. թուղ-
թերը ձեռքէս իյնալու ըլլան չեն կոտորիր մենք նորէն
մեր գործին հետեւինք, ինծի նայէ բարեկամս, ներո-
ղութիւն սա փողոցին դուռը ինծի ցոյց տուէք:

ՖրէՏ.— Ահաւասիկ այս կողմէն, չիբ չիտակ
գնա...

Էթի.— Շնորհակալ եմ, մնաք բարով... բարի
գիշեր... (կ'երթայ)

ՎՐԹԱՆԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽԱՂ ՄԷԿ ԱՐԱՐՈՎ

[ՇԻՆՈՒԱԾ ԳՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ]

Հրատարակիչ՝ ՅԱԿՈԲ ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ

Պատկը Այր, Բէժիս Էճ. Խան

Կ. Պ Ո Ւ Ս

Տպար ԵՂԻՆԻՍԻՍ

1930

	Գրք.
Ակնցի Հաճի Աղան	Յ. Յ. Ա. Բիրենց 40
Արշին Մալ Ալան	15
» » » Հայաստան Թուրքերէն	25
Անճնուէր Ընկերը	50
Լէպլէպիճի	30
Շատախա Սափրիչը	15
Ասիացի Սափրիչը	Յ. Պապէսեան 10
Ա. Ռերիկանայ Փետացուն կամ Տայը կարապետ	25
Բարեկենդանի Անկուտիները	15
Դղումի Վաճառականը	15
Երանոս Աղբար	Տ. Փափազեան 25
Երկու Խուլիք	Մօլիէր 15
Թիք Թաք	10
Կրլ Սքառութ կամ Մատոս Մէջն է	Ն. Թօլսեան 50
Սատանայ	10
Սիքլօք	10
Դողը	Տ. Միրբօ 15
Հնարամիտ Վարձակալը	10
48 Օխանոց գլխու փորձանքը	20
Վիրի ճաչարանին սպասաւորը	15
Գործարանին Երկրաչափը	15
70նոց փետացուն	10
Դառնուկը մանկական թատ.	15
Խէչօին թուղը	10

Յ. ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ Գրատուներ կը հայթայթէ Դըպարոցական, Վիդական, Թատերական, Պատմական, Բանաստեղծական ամէն տեսակ Հայերէն գիրքեր և այլն, և այլն:

Հասցէ՝

ՅԱԿՈԲ ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Պապը Ալի, Բէշիտէֆ. խան

Գին 15 Ղրշ

ԳԱՆ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220029627

A 29627